

2018Z07730

DGWB

Termijn DBO, 8 mei 2018

Vragen van het lid Dik-Faber (ChristenUnie) aan de minister van Infrastructuur en Waterstaat over de met vervuild slib versterkte Westdijk bij Bunschoten. (ingezonden 24 april 2018)

1

Kent u het bericht 'Sanering vervuilde Westdijk Bunschoten duurt nog tot volgend jaar'? 1)

Ja

2

Hoe kan het dat de 125.000 ton thermisch gereinigde grond (TGG), die is toegepast bij de dijkverbetering op de Westdijk te Bunschoten, zo vervuild is met zware metalen? Hoe verklaart u dat de grond meer en andere metalen bevat dan op de reinigingscertificaten is aangegeven? Om welke zware metalen gaat het?

Antwoord:

De exacte oorzaak van de verhoogde gehaltenverontreinigingen aan met zware metalen in de partij TGG die in Bunschoten is toegepast is niet bekend. Uit onderzoek dat in opdracht van Waterschap Vallei en Veluwe is uitgevoerd is gebleken dat er met name uitwisseling plaatsvindt tussen de stoffen in de TGG en het grondwater met als gevolg dat de zware metalen molybdeen, arseen en kwik en vanadium de interventiewaarde in het grondwater overschrijden. Eveneens zijn er hoge concentraties gemeten voor de anionen sulfaat, bromide en chloride en de (aard)alkalimetalen natrium, kalium en calcium aangetoond. En is de pH in het grondwater zeer hoog. Uit een validatie onderzoek uitgevoerd in opdracht van het Waterschap blijkt dat ten aanzien van de genormeerde stoffen de toegepaste TGG voldoet aan de klasse Industrie en toegepast zou mogen worden in grootschalige toepassingen. Echter ten aanzien van een aantal niet genormeerde stoffen zijn sterk verhoogde gehalten aangetoond die niet voldoen aan het zorgplicht beginsel uit het Besluit Bodem Kwaliteit (BBK). De toegepaste TGG

Uit onderzoek dat in opdracht van Waterschap Vallei en Veluwe is uitgevoerd is gebleken dat er met name uitwisseling plaatsvindt tussen de stoffen in de TGG en het grondwater met als gevolg dat de zware metalen molybdeen, arseen en kwik en vanadium de interventiewaarde in het grondwater overschrijden. Eveneens zijn er hoge concentraties gemeten voor de anionen sulfaat, bromide en chloride en zijn de (aard)alkalimetalen natrium, kalium en calcium aangetoond. Tevens is de pH in het grondwater zeer hoog.

De ILT heeft in haar onderzoek naar de productie van TGG door ATM gecontroleerd of ATM handelt conform de daarvoor geldende normdocumenten. Vastgesteld is dat dit niet het geval is. Of dit heeft bijgedragen aan de verhoogde gehalten zware metalen, danwel aan de en andere aangetroffen sterkverhoogde stoffen in de partij die bij Bunschoten is toegepast is niet verder door de ILT onderzocht. De inspanningen van de ILT zijn er primair op gericht ATM te bewegen het proces van thermisch reinigen van grond normconform te laten uitvoeren.

Uit onderzoek dat in opdracht van Waterschap Vallei en Veluwe is uitgevoerd is gebleken dat er uitwisseling plaatsvindt tussen de stoffen in de TGG en het grondwater met als gevolg dat voornamelijk de metalen molybdeen, arseen en kwik en vanadium de interventiewaarde in het grondwater overschrijden. Eveneens zijn zeer hoge concentraties gemeten voor de anionen sulfaat, bromide en chloride en de (aard)alkalimetalen natrium, kalium en calcium, daarnaast is de pH in het grondwater zeer hoog

3

Kunt u aangeven waar de TGG vandaan komt? Welke verantwoordelijkheid heeft de leverancier, in dit geval International ATM, om zich te vergewissen van de samenstelling van de grond? Kunt u aangeven hoe het toezicht op de certificering en de controle geregeld is en welke rol er hierbij is voor het Waterschap Vallei & Veluwe en/of voor de Inspectie Leefomgeving en Transport?

ILT

Antwoord:

De TGG is afkomstig van Afvalstoffen Terminal Moerdijk B.V., kortweg ATM genoemd. ATM leverde via het bedrijf Martens van Oord de TGG voor de Westdijk aan de Combinatie de Vries & van de Wiel - FL Liebrechts V.O.F.. De Combinatie heeft de TGG verwerkt in het project.

ATM heeft voor het bewerken van verontreinigde grond en baggerspecie een erkenning voor de BRL 7500 en protocol 7510. Op grond van het Besluit bodemkwaliteit moet ATM haar reinigingsproces uitvoeren volgens deze normdocumenten. De normdocumenten schrijven ondermeer voor dat ATM aan de hand van vigerende, wettelijke bewijsmiddelen aantoont dat de thermische gereinigde grond voldoet aan de geldende kwaliteitseisen die het Besluit bodemkwaliteit stelt (dit zijn eisen aan de samenstellingseisen (en, indien nodig, tevens de emissieimmisatie-eisen) en aan inclusief het zorgplicht beginsel/zorgplichtartikel uit het BBK besluit bodemkwaliteit. Het toezicht op de erkenning en het handelen conform de normdocumenten is belegd bij de ILT.

Commented [A1]: Zorgplicht BBk wel of niet noemen?

Het toezicht op de toepassing van de thermische gereinigde grond is belegd bij het lokaal bevoegd gezag. In dit geval Waterschap Vallei en Veluwe (voor zover de TGG wordt toegepast in een oppervlaktewaterlichaam) en de RUD Utrecht (voor zover de TGG wordt toegepast buiten een oppervlaktewaterlichaam op de landbodem). Tot slot is er vanuit op grond van artikel 13 van -de Wet Bodembescherming (Wbb) een voorzorgde zorgplicht-beginsel omdat de bodem te beschermen moet beschermen tegen nieuwe verontreiniging aantastingen. Voor de Wbb is de het bevoegd gezag de provincie Utrecht.

Waterschap / ILT

4

Klopt het dat de veenlaag onder de dijk zo in elkaar gedrukt wordt dat deze een buffer vormt naar het grondwater en er alleen sprake is van vervuiling van het oppervlaktewater?

Antwoord:

Ja dat blijkt uit het onderzoek dat het Waterschap heeft laten uitvoeren. -Door de samenstelling van de bodem (klei en gezette veenlaag) is er een (nagenoeg) ondoorlatende laag ontstaan waardoor het grondwater in de TGG naar de teensloot van het dijklichaam wordt afgevoerd. Daar naastbij is er sprake van een geohydrologische kwel situatie wat het grondwater en de vervuiling ook richting de sloot laat stromen. De vervuiling beperkt zich daarmee voornamelijk tot het oppervlaktewater in de teensloot.

5

Kent u de verschillende oplossingsrichtingen voor de dijk, te weten vervuilde grond afgraven en vervangen door schoon zand of een damwand, de grond inpakken met folie of met een drainagesysteem vervuild water afpompen naar een zuiveringsinstallatie? Ziet u mogelijkheden om de uitvoering van een oplossing te versnellen?

Antwoord:

Ik ken de verschillende oplossingsrichtingen om de gevolgen van het toegepaste vervuilde TGG op te heffen. Ik zie op dit moment geen mogelijkheid om de uitvoering van een oplossing te versnellen.

Het Waterschap Vallei en Veluwe, heeft na noodzakelijk en intensief veldonderzoek naar wat het probleem is met de toegepaste TGG en de directe gevolgen, waaronder de mogelijke verspreiding van vervuiling, vier definitieve oplossingen gepresenteerd. Deze oplossingsrichtingen voldoen aan wet- en regelgeving en zijn daarnaast ook technisch haalbaar.

Het Waterschap is nu bezig om een definitieve keuze te maken. Dit gebeurt in nauw overleg met het Hoogwaterbeschermingsprogramma o.a. vanwege de financiering van de oplossingsrichting. Met het

Commented [A2]: Is het niet handiger als je hier zegt dat het waterschap heeft aangegeven dat zij voldoende geëquipeerd is om dit vraagstuk zelfstandig aan te pakken

Commented [A3]: Ik heb deze zin er tussengevoegd. Want het antwoord straalt uit dat WVV zelfstandig besluit over de oplossingsrichting, terwijl de hele Westdijk is gefinancierd door het HWBP. En het WVV er vanuit gaat dat welke oplossing voor het ontstane probleem ook volledig gefinancierd wordt door het HWBP. Ik heb heel recent het vraagstuk onder de aandacht gebracht bij de directie van het HWBP (Lars Teulings) met verzoek om op korte termijn op directieniveau duidelijke afspraken te maken tussen HWBP en WVV over het proces maar ook het financiële kader (sober en doelmatig!) voor de besluitvorming over de voorkeursoplossing. Dit overleg wordt nu gepland.

maken van de keuze van een oplossingsrichting wordt rekening gehouden met de resultaten van nog recent uitgevoerd onderzoek.

Met de uitvoering van oplossing door het Waterschap dient rekening gehouden te worden met de geldende wet en regeling waaronder de regels rondom het graven in een primaire waterkering. Het is bijvoorbeeld niet toegestaan om in het winter/stormseizoen in een dijk graafwerkzaamheden uit te voeren. Het Waterschap zal de uitvoering zo spoedig mogelijk uitvoeren en de voortgang van de uitvoering niet laten afhangen van de uitkomsten van een wie-is-aansprakelijkheids-discussie.

6

Klopt het dat u gericht en bewust op zoek bent gegaan, onder andere in de context van het Hoogwaterbeschermingsprogramma, naar mogelijkheden om TGG toe te passen in primaire keringen? In hoeverre is deze toepassing gebruikelijk in primaire keringen elders in projecten?

Antwoord:

De Rijksoverheid stimuleert via milieuregelgeving het hergebruik van (thermisch) gereinigde grond uit oogpunt van circulariteit en duurzaamheid. Dit beleid is door vertaald naar de contracten waarmee gewerkt wordt. In de UAV-GC contracten wordt door de opdrachtgever vastgelegd aan welke eisen het te maken werk moet voldoen. De gegadigde aannemers worden uitgenodigd daarvoor een passende aanbieding te doen, gebruik makend van de laatste inzichten, creativiteit en innovaties.

De UAV-GC contracten van RWS en de waterschappen voor de uitvoering van werken geven aannemers daarom de ruimte om het werk zelf vorm te geven met inbegrip van de materialenkeuze uiteraard mits aantoonbaar wordt voldaan aan de wettelijke regelgeving en de contracteisen. Het toepassen van TGG is niet gebruikelijk in primaire keringen. TGG is Het is o.a. ook toegepast in het project perkpolder in Zeeland.

Commented [A4]: Heb 'o.a.' verwijderd omdat dit 'o.a.' gelijk vervolgvragen oproept.

7

Op welke wijze worden in uw ogen de financiële gevolgen gedragen wanneer de toepassing van TGG leidt tot situaties zoals hierboven beschreven?

Antwoord:

De toepassing van TGG in Bunschoten heeft mogelijk geleid tot de dood van een aantal kalveren en een hoop maatschappelijke onrust. Daarnaast is en het oppervlakte water sterk verontreinigd geraakt. De financiële financiële gevolgen horen te liggen bij de partijen die hun werk niet correct hebben uitgevoerd.

Het Waterschap heeft het werk niet goedgekeurd en is bezig zal proberen de financiële financiële gevolgen op haar contractspartijen te verhalen.

Commented [A5]: Dit kan ook weg.

Commented [A6]: Ik zou eerder aangeven dat in de contracten de financiële verhoudingen tussen opdrachtgever en opdrachtnemer zijn geregeld en dat in de regel bij aantoonbare nalatigheid van de contractpartner de schade die daaruit volgt voor rekening van de opdrachtnemer is.

heb uit betrouwbare bron bij WVV vernomen dat de claim op de contractpartijen hooguit een deel kan zijn van de totale schade. Dit is dus nooit dekkend!

8

Heeft de Rijksoverheid vanuit haar bouwprojecten een belang in het afzetten van vervuild materiaal bij afvalverwerkers zoals ATM? Wat is het belang in het behouden van de toepassing van TGG als bouwstof?

Antwoord:

De Rijksoverheid is op grond van (inter)nationale milieuwetgeving verplicht om vanuit de bouwprojecten afvalstoffen die niet kunnen worden hergebruikt aan te bieden aan daarvoor vergunde afvalverwerkers, zoals ATM. Dit geldt ook voor verontreinigde grond. Op deze manier wordt de hoeveelheid te storten afvalstoffen geminimaliseerd.

Daarnaast stimuleert de Rijksoverheid vanuit de milieuregelgeving het hergebruik van afvalstoffen. Het gaat om meer circulariteit en duurzaamheid. Dit vanwege het belang om de voorraden primaire grondstoffen niet onnodig -uit te putten. Gereinigde grond die voldoet aan de eisen voor hergebruik kan daarom weer worden ingezet voor een functionele toepassing.

9

Bent u bereid het gebruik van TGG uit te sluiten voor deze toepassingen? Zo nee, waarom niet?

Hergebruik van thermisch gereinigde grond past bij circulariteit en duurzaamheid. Belangrijke voorwaarden voor toepassing van TGG is dat wordt voldaan aan de regelgeving voor de reiniging, de toepassingseisen uit het Besluit bodemkwaliteit en de contracteisen.

Nu is de situatie dat er aanvullend onderzoek nodig is naar de milieuhygiënische en civieltechnische kwaliteit van de onder certificaat verwerkte TGG. Ook loopt er een bestuursrechtelijke onderzoek dat de Inspectie Leefomgeving en Transport (ILT) uitvoert inzake de productie van TGG.

Om deze redenen staan Rijkswaterstaat en het Hoog Water Beschermingsprogramma (met daarin de Waterschappen) het toepassen van TGG voorlopig niet meer toe. De toepassing van TGG zal worden heroverwogen zodra duidelijkheid bestaat over de oorzaken en oplossingen van het ontstane probleem.

10

Welke wijzigingen in de Omgevingswet (of vooruitlopend daarop) kunnen worden doorgevoerd om toezicht en handhaving te verbeteren en situaties zoals bij de Westdijk in Bunschoten te voorkomen?

Antwoord:

Het systeem van kwaliteitsborging, certificeren en erkennen met bijbehorende toezicht en handhaving is opgenomen in het Besluit bodemkwaliteit. Dit systeem werkt over het algemeen goed en kan worden verbeterd als er problemen in de uitvoering worden gesignaleerd. Als gevolg van gesignaleerde problemen met het certificaat dat door de leverancier voor de TGG is afgegeven (de kwaliteit van de TGG werd in dit certificaat onvoldoende volledig beschreven) (Welke ??) met TGG is het normdocument voor grondreinigers aangepast. Met name het meten en rapporteren van alle relevante verontreinigde stoffen in het gereinigde product is specifieker omschreven. Het normdocument zal in een wijziging van de Regeling bodemkwaliteit worden aangewezen na positieve beoordeling door de Raad voor Accreditatie.

Of en welke aanpassingen van het kwaliteitsborging systeem nog meer noodzakelijk zijn mede afhankelijk van de bevindingen van de ILT in de handhavingszaak richting de leverancier van de TGG.

1) RTV Utrecht, 8 maart 2018, Sanering vervuilde Westdijk Bunschoten duurt nog tot volgend jaar (<https://www.rtvutrecht.nl/nieuws/1741876/sanering-vervuilde-westdijk-bunschoten-duurt-nog-tot-volgend-jaar.html>)